

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN MERKEZİNDE YER ALAN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BİR İFSAD PROJESİDİR

Hamza ER

“Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” 11.Mayıs.2011 tarihinde imzaya açıldı. İstanbul’da imzaya açılmasından ötürü İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen bu metni Avrupa Konseyi’ndeki 47 üye ülkeden, 34 devlet imzaladı ve onayladı; 11 ülke (Ermenistan, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Moldova, Slovakya, Ukrayna, İngiltere) ise sözleşmeyi imzaladı, ancak onaylamadı. Rusya ve Azerbaycan ise sözleşmeyi imzalamadı.

İçerisinde, üzerinde düşünülmesi, tartışılıp konuşulması gereken birçok hususun olduğu sözleşmenin, Türkiye tarafından imzaya açıldığı 11.Mayıs.2011 tarihinde imzalanıp 14.Mart.2012 tarihinde ise onaylanması tepki çekti.

Sözleşme Almanya’da bile Ekim 2017’de Federal Meclis ve Federal Eyalet Temsilcileri Meclisi tarafından onaylanmış ve Şubat 2018’de yürürlüğe girmişken, halkı Müslüman bir ülke olan Türkiye’de tartışılmadan, sessiz sedasız imzalanması tartışmaları peşinden getirdi.

İnsanlık için ciddi tehditler içeren, aile kurumunu ortadan kaldıracak etkileri olan bu sözleşmeyi detaylıca değerlendirip yazı ve konuşmalarıyla gündemimize sokan bir isim de Hukuk Vakfı Başkanı Av. Muharrem Balcı... İstanbul sözleşmesine el kaldıran, yürürlüğe sokan ve uygulanmasına dönük adımlar atan tüm kesimleri uyarayan Av. Muharrem Balcı, Sözleşmenin iptal edilmesi için yoğun çaba gösteriyor.

Biz de Av. Muharrem Balcı ile aile kurumundaki yozlaşmayı, bozulan aile yapısını, kadına yönelik şiddet söylemini, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramını, İstanbul sözleşmesini ve toplumsal etkilerini konuştuk...^(*)

.....

İstanbul Sözleşmesinin merkezinde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” hedefini görüyoruz. Peki, nedir bu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği? Toplumsal cinsiyet eşitliği, “eşitlik” gibi kulağa hoş gelen bir kavramla masumlaştırılıyor mu?

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği öncelikle bir **projedir**. Geçmişti vardır, geleceğimizi etkileyecek şekilde uluslar arası belgelerle yasalaştırılmıştır.

Toplumsal Cinsiyet, tanım olarak İstanbul Sözleşmesinde geçmektedir. M.3/c. *“Belirli bir toplumun, kadınlar ve erkekler için uygun gördüğü sosyal olarak inşa edilen (kurgulanan) roller, davranışlar, etkinlikler ve yaklaşımlar anlamına gelir.”* Toplumsal Cinsiyet Eşitliği de,

^(*) Söyleşi, Hamza ER, *SORDUM SÖYLEDİLER* Kitabında Ağustos 2020’de (Çıra Yayınları) s. 193 yayınlanmıştır.

toplumun cinsler için uygun gördüğü davranışların, değerlerin eşitlik içermesi, ayrımcılık yapılmaması anlamında kullanılmaktadır. Ancak dikkat edilecek nokta, sadece yaradılışın değil, toplumun belirlediği cinslere, cinsiyet rollerine, tercihlere/yönelimlere karşı ayrımcılık yapmamak dayatılmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği doğal cinsiyetle birlikte, her tür cinsiyetsizliği, hatta queer (akışkan) kimliği de güvence altına alır. Herhangi bir cinsiyet değil, doğal cinsiyetle birlikte her tür cinsel kimlik ve cinsel tercih/yönelim kastedilir. Sözleşme sadece bu gruptaki insanların haklarını veya şiddete maruz kaldıklarındaki güvenceyi değil, her tür ifade ve örgütlenme özgürlüklerini, kendilerini afişe etmelerini, özendirme ve her tür propagandayı da güvenceye alır. Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınlık ve erkeklik davranışlarının yeniden kurgulanıp değiştirilebilirliğini, kadın ve erkeklik dışında farklı cinsiyet rollerine geçişi, queer /akışkan /sapkın kimliğin varlığını ve güvenceye alınmasını savunur.

Eşitlik, Batı'nın seküler zihninde meşruiyetini bulmuş bir kavram ve olgudur. Kadın erkek eşitsizliği ise kadim bir sorun. Eşitlik kavramı ile yaklaşıldığında itiraz edebilecek Batılı toplum yoktur. Adalet kavramı ise Müslüman toplumların değeridir. Müslüman bir toplumda eşitlikten çok adalet konuşulur. İstanbul Sözleşmesinin Müslüman Türkiye toplumuna kabul ettirilmesinin gerçekten zor olacağını düşünen hükümet, KADEM(Kadın ve Demokrasi Derneği)ni kurdurarak, Toplumsal Cinsiyet Adaleti kavramsallaştırmasıyla İstanbul Sözleşmesinin kabulünü, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin de kavileştirilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Meşrulaştırmaya bu açıdan bakıldığında anlamını bulabilir. Fakat 2014'den bu yana başarılı olmamış, toplum iki kavramsallaştırmayı da kusmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği politikalarını uygulayan ülkelerde evlenme ve boşanma oranları, kadına yönelik şiddetin durumu, aile yapısıyla ilgili istatistiklere sahip miyiz?

Bu konuda Mücahit Gültekin ve Meryem Şahin'in Aile Akademisi bünyesinde yaptıkları çalışma 2014 yılında SEKAM(Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Merkezi)dan yayınlanmıştır. Çalışmanın ismi, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikaları Uygulayan Ülkelerde Kadın ve Aile"dir.¹ Bu çalışmada 4 İskandinav ülkesi ile Türkiye'deki kadın ve aile kurumu araştırılmış, evlenme, boşanma, şiddet gibi konularda kıyaslamalar yapılmıştır. Bu çalışmada, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikaları uygulayan ülkelerde şiddet, boşanma vb. durumların katlanarak arttığı tespit edilmiştir.

¹ Mücahit GÜLTEKİN – Meryem ŞAHİN, *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Dayalı Politika Uygulayan Ülkelerde Kadın Ve Aile (İzlanda, Finlandiya, Norveç, İsveç, Türkiye)*, Sekam Yay. İstanbul: 2014. <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/tce/282.pdf>

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği anlayışı, aile kurmayı, anne olmayı, kadına yönelik bir baskı olarak nasıl yorumlayabiliyor? Toplumsal cinsiyet eşitliğini dayatanların maksadı nedir?

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği öncelikle bir **küresel projedir**. Küresel proje denilince, küresel ifsad odaklarının, insanlığı kolaylıkla sömürebilecekleri düzeye getirmeye çalışanlar anlaşılmalıdır. Geleneksel aile, yapısında doğallık barındırmaktadır. Doğallık, Sünnetullah'ın yasaları kapsamındadır ve insanlığın bugüne kadar gelişiminin göstergesidir. Küreselciler toplumların bu en küçük birimini de parçalayarak -ki seküler anlayış, zihnin parçalanmasını ifade eder- bireyselleşmeyi, beraberinde “öteki” için sorumsuzluğu, dolayısıyla “akışkan/quer kimliği” inşa etmeyi önceler. Zihinleri ve kurumları parçaladıktan sonra ortaya çıkan bağımsız fakat güçsüz bireyleri ve kurumları gütmek, sömürmek daha kolay hale gelebilir.

Toplumsal cinsiyet politikaları kadının haklarını, kadının doğası ve öznel koşulları üzerinden değil, “erkeklik” üzerinden tartışıyor. Erkeğe odaklanmış bu cinsiyetçi yaklaşım biçimiyle nereye varılmak isteniyor?

Küresel projeler, en kolay etkileyebilecekleri yapılar üzerinden gerçekleştirilebilir. Mustafa Özel'in de dediği gibi, romanlar genellikle kadın üzerine yazılır. İçinde kadın kahraman olmayan romanlar kötü roman olarak tanımlanır.² Nitekim tüm dünyanın sorunu olan “kadına şiddet” üzerinden, önce kendilerinin sebep olduğu ve kendilerine karşı sol söylemli feminist akımı kontrol altına alıp, akabinde eşcinsel hareketin de feminist akımın içinden doğmasına katkı yapmışlardır. Feminist hareket kadın hakları uğruna söylem ve eylem geliştirirken, bir yandan da eşcinsel hareketle bağlantıları dolayısıyla queer/akışkan/sapkın kimliği beslemektedir. Bu yönüyle baktığınızda bir yandan erkeklik düşmanlığı yaparak eşcinsellerle birlikte erkekliği, içindeki LGBT'lilerle birlikte kadınlığı da ortadan kaldıran bir tutum içine girmiştir. Başlangıçta erkeğe odaklanmış cinsiyetçi yaklaşım olarak ortaya çıkan feminizm, gelinen noktada “cinsiyetsiz”, “akışkan”, “sapkın” kimliğe evrilmiştir.

Bu konuları gündeme getirmemize sebep teşkil eden anlaşmaları bize kısaca tanıtabilir misiniz; CEDAW, İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun hangi gerekçelerle ve hangi tarihlerde yürürlüğe girdi?

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi, Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi CEDAW(1985) Sözleşmesinden sonra hızlandırıldı. 1995 yılında Pekin'de düzenlenen Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nda Pekin Eylem Platformunda kabul edildi. Bu platform, cinsiyet eşitliğinin sağlanması için hükümetlere eylem planı geliştirmeleri çağrısı yaptı. Daha sonra 2000 yılında Birleşmiş Milletler Binyıl Zirvesi'nde tüm üye ülkeler tarafından kabul edilen “Binyıl Kalkınma Hedefleri arasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve kadının güçlenmesi” yer aldı. Bu alanda gelişimin ölçülmesi için üç kriter belirlendi:

² Mustafa ÖZLE, *Edebiyatta Hukuk*, <https://www.youtube.com/watch?v=rOZWu3zToig&feature=youtu.be>

İlk, orta ve yüksek öğretimde kız çocukların erkeklere oranı, tarım dışı ücretli işlerde çalışan kadınların oranı ve mecliste kadın üye oranı. Artık Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, BM tarafından da bir insan hakkı olarak nitelendiriliyor.

(CEDAW)ı 1985 yılında imzalayan Türkiye, 2000'lerin başından itibaren cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusunda uluslararası taahhüt ve normlara uymak konusunda bir dizi adım attı.

2009 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kuruldu ve 2012 yılında da 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kabul edildi.

Aynı yıl içerisinde kısa adıyla İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi onaylandı. 1 Ağustos 2014'te de yürürlüğe girdi. İstanbul Sözleşmesi, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ev içi şiddeti önlemeyi amaçlayan ilk Avrupa sözleşmesi olma özelliği taşıyor.

Bu sözleşmenin önsözünde kadına yönelik her türlü ayrımcılığı önlemenin ve erkekler ile eşitliğini sağlamanın ancak ev içi şiddetin ortadan kaldırılmasıyla mümkün olabileceği belirtiliyor.

İstanbul Sözleşmesine göre 18 yaş altı kız çocukları kadın olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma hangi amaçları gerçekleştirmek için ihtiyaç duyulmuş sizce?

İstanbul Sözleşmesinde çocuk yok. Çocuk tanımını yapmıyor. Çocukla kadını bir tutuyor, çocuğun, kadının sahip olduğu tüm haklara da sahip olduğunu söylüyor. 18 yaşın altından sıfır yaşına kadar çocukları kadın olarak sayıyor, sonra da kadınların cinsel hayatına karışamazsınız diyor. Çocuklar da kadınlar gibi cinsel tercihe/yönelime sahip olabilir, çocukların da kadınlar gibi cinsel tercih hakları vardır, demektir bu. Bu pedofiliye yönlendirir. Nitekim Türkiye'de LGBT yapılanmaları, eşcinsel çocuklukla ilgili eğitim programları vermeye başladılar. Bu doğrudan doğruya çocuk seksini dolayısıyla çocuk istismarını beslemektir. ABD'de ve Hollanda'da pedofili yaygın. Pedofiliyi savunan siyasi partiler var ve AB kriterlerine göre ifade özgürlüğü kapsamında değerlendiriliyor. Feministler bu sapkınlığa karşı değil.

Aslında kavramlarla oynayarak yavaşça hemen hissedilmemesi istenen bir tahribat oluşturuluyor. “Cinsel yönelim”, “kız değil kadın”, “toplumsal cinsiyet”, “eşitlik”, “belirli toplumun uygun gördüğü roller” gibi kavramlar sözleşme içerisindeki kritik ifadeler sanırım?

Cinsel tercih/yönelim kavramına değinelim:

Cinsel Yönelim: Bir kişinin, cinsel arzusunun, hemcinsine, karşı cinse ya da her ikisine birden yönelebileceğini anlatmak için kullanılan kavram. «Gay, lezbiyen ve biseksüel» kavramlarını içerir.

Kavramın aslı cinsel yönelim değil, cinsel tercihtir. Cinsel tercih/yönelim ifadesi sadece devletin bu insanları şiddetten koruma yükümlülüğünü değil, aynı zamanda her tür ifade özgürlüğü adı altında afişe etmeyi, toplumu tahrik etmeyi ve şiddeti davet etmeyi de beraberinde getirmektedir.

Cinsel tercih/yönelim, CEDAW'ın 5 ve 10. Maddeleri ile İstanbul Sözleşmesinin 4, 12 ve 14. Maddelerinde güvenceye alınmaktadır.

Aile Akademisinin “10 Maddede İstanbul Sözleşmesi neden İptal Edilmelidir” başlıklı Raporu’na³ göre; Sözleşmede ifade edilen cinsel yönelim ve cinsel kimlik ifadeleri, Avrupa Konseyi’nce hazırlanan Sözleşme’nin açıklayıcı metni olan “The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention): Questions and answers” da tanımlanmıştır. Buna göre sözleşmede geçen cinsel tercih/yönelim ve cinsel kimlik ifadeleriyle lezbiyen, biseksüel, gay ve trans bireylerin şiddetten korunmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Yine Sözleşmede Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin üye devletlere gönderdiği, “Cinsel Yönelim veya Toplumsal Cinsiyet Kimliğine Dayalı Ayrımcılıkla Mücadeleye İlişkin Tedbirlerle İlgili CM/Rec(2010)5 sayılı Tavsiye Kararı”na⁴ atıf yapılmıştır. Bu tavsiye kararında LGBTİ olarak ifade edilen bireylere yönelik pek çok güvence sağlanmıştır. Bunlardan bazıları:

- Örgütlenme özgürlüğü,
- fon kaynaklarına ulaşımında ayrımcılık yapılmaması,
- barışçıl toplanma özgürlüğünün etkili biçimde kullanılması için uygun tedbirlerinin alınması,
- kamu ahlakı/kamu düzeni gibi gerekçelerin suiistimalinin engellenmesi,
- okul müfredatına ve eğitim malzemelerine cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliğiyle ilgili bilgilerin dâhil edilmesi,
- öğrencilerin kendi cinsel yönelimleri ve toplumsal cinsiyet kimliklerine uygun biçimde yaşamalarının mümkün kılınmasıdır.

Bunlarla birlikte tavsiye kararında toplumsal cinsiyet “yeniden belirlenen” (gender reassignment) ifadesiyle de ele alınarak, translık durumuna ilişkin hakları açıklamaktadır. (Bkz. Madde 20, 2)⁵

³ 10 Maddede İstanbul Sözleşmesi Neden İptal Edilmelidir. AİLE AKADEMİSİ Derneği, <http://aileakademisi.org/arastirma/10-maddede-istanbul-soezlesmesi-neden-iptal-edilmelidir>

⁴ AB Bakanlar Komitesinin CM/Rec(2010)5 sayılı Tavsiye Kararı, bkz: <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/tce/956.pdf>

⁵ 10 Maddede İstanbul Sözleşmesi Neden İptal Edilmelidir. AİLE AKADEMİSİ Derneği, <http://aileakademisi.org/arastirma/10-maddede-istanbul-soezlesmesi-neden-iptal-edilmelidir>

Birçok alanda yaygınlaştırılmaya çalışılan arabuluculuk, uzlaştırma girişimleri bu sayıyla neden aile içinde yasaklanıyor?

İstanbul Sözleşmesinin 48. Maddesi:

“Bu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak, arabuluculuk ve uzlaştırma da dâhil olmak üzere, zorunlu anlaşmazlık giderme alternatif süreçlerini yasaklamak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri almakla yükümlüdür.”

Sözleşme, tarafların uzlaşmasına engel getiriyor. Sınırları ve mahiyeti belirlenmemiş bir şiddet unsuruna dayalı engelleme ile karşı karşıyayız.

Sözleşmenin 48. maddesine itirazlarda, tarafları kolluk kuvvetinin uzlaşmaya zorlaması savunulmuyor. Aksine tarafları, aile büyüklerinin devreye girerek, mümkünse evliliğin devamı, mümkün değilse boşanmanın usul ve esaslarına ilişkin yönlendirmesi, aile birliğinin devamı sağlanamasa da, sonlanması sırasında ve sonrasında oluşabilecek husumetin, dolayısıyla şiddet fiillerinin önüne geçilmesi savunuluyor. Bu savunma, Sözleşme taraftarlarının kadını korumasından daha ileri düzeyde ve aile birliği temelinde yapılan bir savunmadır. Sözleşme taraftarlarının, “şiddet kaynaklı uyuşmazlıklarda” diye şerh koymalarını da görmezden gelmiyoruz. Fakat mahkemelerin soğuk yüzünün, aile danışmanlıklarının sadra şifa olmayan varlıklarının şiddeti önleyemediğini görmezden gelmek iyi niyeti aramamıza da engel oluyor.

Nitekim Nisa 35. Ayeti de⁶ bu yöndedir. Feminist dalganın, uzlaştırmanın yasaklığına ilişkin Toplumumuzda geleneksel olarak şiddet anlayışıyla Batı’lı şiddet anlayışı aynı değildir. Örneğin, Anadolu’da insanların ev ve mekânların birbirlerinden uzaklığı nedeniyle yüksek sesle konuşma alışkanlığı vardır. Bu alışkanlık Batı’lı zihinde şiddet olarak algılanabilir. Bir başka örnek: Namus anlayışı nedeniyle toplum, kadın erkek ilişkilerinde mesafeli davranmayı önceler. Aksi tutum uyuşmazlık sebebidir ve taraflar arasında sözlü şiddeti de içerebilir. Bu durumda hangi şiddet anlayışını önceleyeceğiz? Kur’an-ı Kerim’de Nisa Suresi 35. Ayet evliliğin devamı için arabuluculuğu desteklemekte/emretmekte iken Sözleşme, şiddet kaynaklı uyuşmazlıklarda arabuluculuğu yasaklamaktadır. Taraflar arasında ağır bir şiddet unsuru olmadıkça arabuluculuk, uzlaşma ve Tahkim yöntemlerini işletmek gereklidir. Allah Nisa Suresi 35. Ayette evlilik birliğinde uyuşmazlıklarda “şiddet” temelli ayırım yapmazken, yarattıklarının en iyi bilen olarak bir hüküm getiriyor. Nisa 35. Ayeti hükmünü yok saymak, hâşâ Allah’a eksiklik izafe etmektir. Allah kullarını en iyi bilen⁷ değil midir?

İstanbul Sözleşmesinden sonra yürürlüğe konulan ‘6284 Sayılı Kanun’un pratikte aile üzerinde ne gibi etkileri görülmüştür? Bilinen birkaç örnek verebilir misiniz?

⁶ Nisa 35. Ayet; “Eğer karı-kocanın arasının açılmasından endişe ederseniz, erkeğin ailesinden bir hakem, kadının ailesinden bir hakem gönderin. İki taraf (arayı) düzeltmek isterlerse, Allah da onları uzlaştırır. Şüphesiz Allah, hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdardır.”

⁷ İsrâ – 55, Âl-i İmran - 15

6284 sayılı Kanunun dayanağı İstanbul Sözleşmesidir, fakat Kanunda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği kavramı geçmemektedir. Ancak bu, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği projesinin uygulamada olmadığı anlamına gelmemektedir. Kanun hükümleri, son dönemde bazı rezil etkinliklerde olduğu gibi “erkekliğin” ve ailenin bitirilmesi” amacına hizmet etmektedir. Kanun sadece kadının haklarını genişletme ve güvenceye almaktadır. Öncelikle belirtmeliyim ki, 6284 sayılı Kanun özel bir ceza kanunudur. Genel ceza hükümlerinin uygulanmasında özel kanunlarla suç ve ceza ihdasından kaçınılmak gerekir. **“Suç ve cezada kanunilik ilkesi”** bunu gerektirir.

Masumiyet karinesinin bir sonucu olan Ceza Muhakemesinin temel prensiplerinden en önemlisi **“in dubio pro reo”** yani **“şüpheden sanık yararlanır”**. (affirmanti incumbit probatio) ispat yükü, iddia eden üzerindedir. Bir başka deyişle müddei, iddiasını ispatla mükelleftir. 6284 sayılı Kanun “kadının beyanı esastır” kuralını getirmekle evrensel ve İslam hukukunun en önemli kuralını çiğnemektedir.

6284 sayılı Kanunda tanımlanan Psikolojik (Duygusal) ve Ekonomik Şiddet, Muhtemel Şiddet, ceza genel hükümlerinde karşılığı bulunmayan kavramlardır. **Suçta ve cezada kanunilik ilkesi** ile bağdaşmamaktadır. Kanunda geniş tutulan şiddetin tanımları hukuki olmadığı gibi **“her türlü tutum ve davranış...”** gibi muğlak ifadeler bulunmaktadır.

Evlerinden uzaklaştırılan erkeklere sığınılacak bir yer gösterilmemesi bile kanunun amacını açıkça ortaya koymaktadır.

6284 sayılı Kanunun uygulanması ile aile mahremiyeti ve kişinin özel hayatı ortadan kaldırılmaktadır.

6284 Sayılı Kanunla, kadının kocası hakkındaki şikâyeti, yani tek başına kadının beyanı “delilsiz, belgesiz” doğru kabul ediliyor. Bu söylemin hukukta gerçekten bir karşılığı var mıdır? Yoksa salt politik ve kadın hareketlerini tatmin edici bir unsur olarak mı kanunda yer aldı?

Bu düzenleme sadece ülkemizde değil, tüm dünyadaki şiddet toplumlarının uygulamalarına karşı kadına pozitif ayrımcılık adına yapılmıştır. Fakat erkeklerin haklarına ilişkin bir hüküm içermemektedir. Kadının beyanının delilsiz, belgesiz kabulü, evrensel kural olan “suçsuzluk karinesine” aykırıdır. Müslüman inancında ve tüm dünyada “aslolan ibahadır”, yani aslolan yasaklanmamış olmak, suçsuz olmaktır. Başka bir ifade ile “berat-ı zimmet asıldır. Kadının beyanının delilsiz ispatsız kabulü böyle bir evrensel kuralın katlidir. Tarihin hiçbir döneminde görülmemiştir. Hukukta karşılığı “zulm”dür, hakların gaspıdır, insanın temel hak ve özgürlüklerine ihanettir.

Gerek İstanbul sözleşmesinde, gerekse 6284 sayılı Kanunda “şiddet” unsurunun, olabildiğince belirsiz ve geniş tutulmasının hukuki ve sosyal açıdan sakıncaları neler olabilir?

Şiddet TDK sözlüğünde, “*kaba kuvvet, aşırı güç, cebir, zorlama*”; “*sertlik, kaba kuvvet kullanma, kaba güç, duygu ve davranışlarda aşırılık*” olarak tanımlanıyor.

Şiddet doktrinde de, “kişinin iradesi üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getiren fiziki güç kullanımı veya psikolojik baskı uygulama” anlamındadır.⁸

6284 sayılı Kanunda şiddet kavramı, m. 2/1-d;

“Şiddet, kişinin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranıştır”.

6284 sayılı Kanunda şiddet türlerinden dördü (*fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü, ekonomik*) sayılırken, İstanbul Sözleşmesinde bunlara ilaveten, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, kadına yönelik şiddet, ev içi şiddet gibi zorlama şiddet türleri de sırf kadına yönelik pozitif ayrımcılık yapmak gayesiyle düzenlenmiştir.

İstanbul Sözleşmesinde cinsel tercihin güvenceye alınmasında şiddet unsuru ilk planda değil, ikinci planda kalmaktadır. İlk planda yer alan cinsel tercih/yönelim/lerin güvenceye alınmasıdır. Bu bir niyet okumak da değildir. İstanbul Sözleşmesinde hiçbir maddede açıkça LGBTİ’lerden ve onların şiddete karşı korunmasından söz edilmediği doğrudur. Ancak Sözleşmenin genelinde, taraf devletlerce sözleşmede öngörülen korumanın (toplumsal cinsiyet, cinsel tercih/yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği dâhil) hiçbir ayrıma yer vermeksizin bütün gruplara sağlanması gerektiği vurgulandığından, ev içi şiddet ve diğer şiddet mağduru LGBTİ’lerin de Sözleşme kapsamında korunduğu anlaşılmaktadır.

Sözleşmenin ismi dahi KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE VE (EV) AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE VE ÖNLEME AVRUPA KONSEYİ SÖZLEŞMESİ’dir. Sözleşmede hakları güvence altına alınanlar sadece kadınlar değildir. Hakları güvenceye alınan eşcinsellerin tamamı da kadın değil. Gay bireyler ve topluluklar da cinsel tercihleri/yönelimleri nedeniyle bu Sözleşme kapsamında koruma altındadır.

Esasen Türkiye’de kadınların şiddete ve ayrımcılığa karşı korunması için uluslararası bir sözleşmeye veya özel bir kanuna ihtiyaç yoktur.

Anayasamızda ve Türk Ceza Kanununda kadınlar lehine ve eşitliğe aykırı pozitif ayrımcılık hükümleri vardır. CMK m. 134’de suç mağdurlarının korunması ve hukuki yardım sağlanma-

⁸ Mahmut KOCA – İlhan ÜZÜLMEZ; *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, Seçkin Yayınları, 2019, s. 355.

sında kadın erkek ayrımı yapılmaksızın tüm mağdurlara hukuki güvenceler sağlanmıştır. Birçok suç tipinde mağdurun kadın olması, gebe olması, eş olması, altsoy – üst soy olması ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Türkiye, uluslararası alanda kabul edilmiş en temel insan hakları belgelerini de imzalamış, hakları güvenceye almıştır. Mevzuatımızda kadına sağlanan güvencelerin tamamına yakını, İstanbul Sözleşmesinin ve 6284 sayılı Kanun’un yasaladığı tarihlerden önce sağlanmıştır. Böylece, ilgili kanunlarımızda bazı küçük düzeltme ve eklemeler yapılması halinde İstanbul Sözleşmesine ve 6284 sayılı Kanun’a ihtiyaç kalmayacaktır.

Türkiye ve dünyada yapılan birçok araştırmada şiddetin ciddi tetikleyicisi olarak yoksulluk, içki, kumar alışkanlığı gösteriliyor. Ancak söz konusu sözleşmelerde bu tarz durumlara işaret edilmiyor. Neden?

Şiddetin ana kaynağı doğrudan erkek egemenliği veya erkek egemen kültürü değildir. Şiddetin sayısız sebepleri/kaynakları var. Bunlardan biri de **bağımlılıklar**. Devlet, kadına şiddetin veya genel olarak şiddetin çetelesini tutmuyor. Hâlbuki şiddet kaynaklı eylemlerin kahir ekseriyeti, bağımlı ve şizofrenik kişiler tarafından işleniyor. Fakat devletler bağımlılıklarla mücadele anlamında bir başlığa sahip değil. Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımlılıklarla mücadelesi olmadığı gibi, devletin inisiyatifindeki kurumların/STK’ların da bağımlılıklarla mücadelelerinin etkisi yok denecek kadar azdır.

Koca, eşyle bir gün bile evli kalsa, boşandığında ömür boyu nafaka ödemek zorunda bırakılıyor. “Süresiz nafaka” uygulamasının da ailede güveni bitiren bir etkisi olmuş mudur?

Süresiz nafaka toplumsal bir yaraya dönüştü. Kadına pozitif ayrımcılık, erkeklerin evden uzaklaştırılmasıyla, Anayasada yasak olmasına rağmen ömür boyu bedavadan geçinmeye, “angarya”ya dönüştü. Nafaka alan kadın ya evlenmiyor ya da resmi nikâhsız yaşıyor. Böylesi bir sonucu öngörebilenler için artık bir “aile” mefhumu kalmamış oluyor. Bu da aile kurumunu dinamitleyen bir uygulama. Maalesef kadına pozitif ayrımcılığın abartılmasından etkilenen yargı da bu felakete su taşımaktadır. Boşanmaların sayısı arttıkça, buna orantılı olarak evlenmeler de azalmaktadır. Sadece sosyal medyada yazılanlara bakmak bile, evliliklerin azalma nedenini görmek için yeterlidir.

Kendilerini bireysel kimlik düzeyinde de olsa dindar olarak tanımlayan bir kadronun uzun süredir yönetimde olduğu günümüz Türkiye’sinde, kadın ve aile politikaları niçin feminist algının ağır bastığı bir bakışla yürütülüyor?

Öncelikle “dindar” kavramının, Müslüman zihin için bir artı konum/değer olmadığını söylemeliyim. İnsan ya inanır ya inanmaz. Müslüman’dır veya değil. Belki muhafazakâr diyebilirsiniz ki bu da Müslüman sıfatının yanına yakışmayan ve bize ait olmayan bir kavram. Kendisini dindar veya muhafazakâr olarak tanımlayanlar, Müslüman zihin dışında başka bir anlayış

ve tutumla hareket ediyorlar demektir. İstanbul Sözleşmesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi gibi resepsiyon çeşitliliğini Müslüman bir topluma kabul ettirmeye çalışmak tam da bu dindar ve muhafazakâr sıfatlarının kabulü ile mümkündür.

Sözleşmenin yürürlüğe girdiği yılda KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği) kuruldu. KADEM siyasi iktidara yakın isimlerin kurucuların da yer aldığı bir dernek. Konuyu tartışıp iptal etmek yerine kavramları yumuşatma yoluna gittiler sanırım. “Toplumsal Cinsiyet Adaleti” gibi içerikler hazırladılar. Sizce KADEM bu sürecin bir parçası mı yoksa hala konunun tehlikelerinin farkında değil mi?

KADEM bu sürecin bir parçası. İstanbul Sözleşmesi de 11 Mayıs 2011’de imzalandı, 12 Mart 2012’de onaylandı, 2014 yılında yürürlüğe girdi. Onay tarihi ile yürürlük tarihi arasında (8 Mart 2013) KADEM kuruldu. Bunu tesadüfe bağlamak mümkün değil. Üstelik Sözleşmeyi onaylayan Cumhurbaşkanının kendisi ve eşinin himayelerinde, Yönetim kurulunda da kızı var. Bu konudaki kanaatim, devletin imzaladığı Sözleşmedeki ifsad projesi olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve içerdiği/güvenceye aldığı kavram/olgu/ların halka kabul ettirilmesinin güçlüğü karşısında nevezuhur kavramsallaştırma olarak Toplumsal Cinsiyet Adaleti kavramının parlatılıp, eşitlik kavramının adaletle pekiştirilmesidir. Nitekim halk bu inceliği(!) kabul etmemiş, Toplumsal Cinsiyet Adaleti karşılık bulmamıştır. Diyanet İşleri Başkanında bile yer bulmadığı, Başkanın tek başına irad ettiği meşhur hutbeden de anlaşılmalıdır. Bence KADEM başından beri sürecin içindedir. Bunu şuradan daha iyi anlayabiliriz. Bugün Sözleşmeyi ve Projeyi savunan AK Partili tüm kadın Milletvekilleri KADEM üyesidir. Sözleşmeyi imzalayan Fatma Şahin KADEM üyesidir. Şu anki Kadın Bakanı KADEM üyesidir. KADEM Tehlikenin farkında olduklarını göstermek için Toplumsal Cinsiyet Adaletini, fakat üyeleri olan kadın vekiller de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini savunmaktalar.

Bu kadar açık tehlikelerinin ortaya konduğu, iptali için yoğun çalışmaların yürütüldüğü İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı yasanın siyasi iktidar tarafından ısrarla yürürlükte tutulmasını neye bağlamalıyız? Türkiye’nin hukukî olarak bu anlaşmadan çekilmesi mümkün müdür?

İstanbul Sözleşmesindeki Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve cinsel tercih/yönelim gibi kavramların insanlığı ifsada sürükleyeceği, 6284 sayılı Kanundaki ailenin ortadan kaldırılmasına yönelik hükümlerin toplumu en güçlü biriminden vazgeçireceği, dolayısıyla asıl **beka sorununun** bu yanlış kabullerin olduğunu yetkililer geç fark etti. Daha doğrusu konuyu sosyal medyaya taşımamız ve bilinçlendirme çalışmalarımızla farkındalık oluştu. **Siyasetin beka sorunu** yetkilileri önlem almaya sevk etti. Özellikle cemaatlerin tereddütleri aşan itirazları, Sözleşmeyi ve 6284 sayılı Kanunu tartışmaya açtırdı. Yeşil ışığı gören Diyanet İşleri Başkanlığı ve sözümona STK’lar seslerini yükseltmeye başladı. Devlet de **“kerhen”** kitlelerin ağzına bir parmak bal çalmış oldu.

Hiçbir Sözleşme Katolik nikâhı değildir ve Millet'in iradesinin üstünde değildir. Değil çekilmek, yırtıp atılabilir de. Yasalaştırırken akıllarına gelmeyen Millet'in iradesi, şimdi tecelli etmeye başladı. Tüm dünyada gelişen toplumsal Cinsiyet Karşıtı Hareket (**Anti Gender Movements**) Türkiye'yi de saracak.

TCK'da, 2004'te yapılan değişikliklerle, 'edep', 'ahlâk', 'ırz', 'namus' gibi kavramlar çıkarılmış ve asıl önemlisi, "evlilik içi tecavüz" kavramı getirilmiştir. Bu konuya açıklık getirebilir misiniz?

2004 yılında yapılan değişiklikle Anayasa'nın 10'uncu maddesine, "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür" ifadesi eklenerek, cinsiyet eşitliğine anayasal güvence getirildi.

2004 yılındaki değişiklikle aynı zamanda CEDAW'a ulusal hukuka karşı üstünlük verildi. Aradan 15 yıl geçtikten sonra, zinayı suç olmaktan çıkaran irade, "AB kriterleri diye bir yanlışlık yaptık" demiştir.

İstanbul Sözleşmesi (Madde 36-b) "rıza dayalı cinsel ilişkiyi", yani zinayı, meşru görerek teşvik etmektedir. 7 Mayıs 2004 tarihinde, yapılan düzenlemelerle evlenme yaşı, erkek ve kadın için eşitlenmiş ve 17'ye yükseltilmiştir". Ayrıca, 2004 tarihinde, 5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikler ile «evlilik içi tecavüz» kavramı getirilmiş; "ırz", "namus", "ahlak", "ayıp", "edebe aykırı davranış" gibi kavramlar yasadan çıkarılmıştır. İstanbul Sözleşmesinde de namus kavramının geçtiği yerlerde, namus kavramı "sözde namus" kavramı ile yer değiştirmiştir. Ayrıca "bakire olan - bakire olmayan" ayrımı, "kadın-kız ayrımı" İstanbul Sözleşmesi uyarınca yasalardan kaldırılmıştır. Kadının küçük yaşta kendi rızası ile evlenmesi (17 yaşın altında), "zorla alıkoyma ve tecavüz" kapsamında değerlendirilmiş, bu durumda olanlar hapis cezası ile cezalandırılmışlardır. Dahası, "15-18 yaş arasındaki gençlerin karşılıklı rızaya dayalı cinsel ilişkilerini üçüncü kişilerin şikâyeti ile cezalandırılmasını" öngören madde yasadan çıkarılmıştır. Dolayısıyla İstanbul Sözleşmesi, bunu referans alan 6284 sayılı Aile Yıkma yasası ve Yönetmeliği, Türkiye'de bir zülüm sistemi inşa etmekte; çok ciddi, ahlâkî çürümeye, tefessühe sebep olmakta; boşanmaları hızlandırmaktadır. Gençler evlenmekten korkmaktadır.

Nevzuhur evlilik içi tecavüz kavramı, kadınlara tanınan pozitif ayrımcılığın da ötesinde suiistimale açık bir kavramdır. Kocasından bir anlık memnuniyetsizlik bile kocaya karşı yargı nezdinde husumete dönüştürülmekte, boşanmalar için gerekçe oluşturmaktadır. Yıllardır aynı yastığa baş koymuş koca, bir anda tecavüzcü sayılmaktadır. Evlilik içi tecavüz şiddet kapsamında değerlendirildiğinden, bu tür uyuşmazlıklarda arabuluculuk, uzlaştırma ve hakemlik faaliyeti yürütülememektedir.

Genç yaşta evlenen çiftler ciddi mağduriyet yaşamaktadır. 16-17 yaşındaki kız şarkıcının sex objesi olarak gösterildiği günümüzde zina etmeyerek erken evlenen ve mağduriyet yaşayan çiftlerle ilgili ne tür bilgiler verebilirsiniz?

Evden kaçan kızın törelere göre öldürülmesi elbette büyük bir suç ve cezalandırılmalı. Peki, sırf erken yaşta birbirlerini sevdikleri için evden kaçarak, zinadan kaçınarak evlenen (15 yaşını bitirmemiş) gençlerin ve hiçbir şeyden haberi olmayan kız babalarının 16 yıl hapisle cezalandırılmaları, genç evlilerin masum bebeklerinin babalarından ayrı bırakılmaları, baba ve kamu desteğinden mahrum kılınmaları, kadınların ekonomik ve psikolojik şiddete maruz bırakılmaları neden şiddet olarak değerlendirilmiyor? Kız annelerinin bu yargılamadan muaf tutulmaları kadına şiddet konusunda nasıl bir pozitif ayrımcılıktır? Tarafların ve ailelerinin herhangi bir şikâyeti olmamasına rağmen re'sen açılan kamu davalarıyla genç evlilerin hayatları söndürülmektedir. Hangi kamu? Halkın dışında bir kamu var ki, kimse şikâyetçi olmasa da, ille de hapse atan bir kamu.

Burada Emine Karakaya'yı hatırlatmakta fayda var. Gayrimeşru ilişkide şiddet gören Sıla isimli kadına sahip çıkan Kadın Bakanlığı, kocası hapiste, bebeleriyle birlikte aç ve hasta olarak hayatı sonlanan Emine Karakaya'yı hatırlamadı. Emine Karakaya ve diğer 4.000 kadını/anneyi, kocaları hapse girmeyi bekleyen bir o kadar kadını/anneyi hatırlamadı. İstanbul Sözleşmesini çok hızlı bir şekilde imzalayan irade ve o iradenin kurucuları, bu kadınlar/anneler için hiç bir faaliyette bulunmadılar. Ama sorsanız kadınların haklarını koruyan kadın dernekleri var!!!

Milli Eğitim Bakanlığının ETCEP(Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi)ni askıya aldığını bilsek de, üniversitelerde toplumsal cinsiyet kulüpleri kuruldu ve MEB tarafından ETCEP projesi bazı pilot okullarda uygulandı. Bu proje tam olarak neyi amaçlıyordu?

İstanbul Sözleşmesinin 14. Maddesinin 1. fıkrasında, **şiddetten bağımsız olarak** 'toplumsal klişelerden arındırılmış toplumsal cinsiyet rolleri'nin eğitim kapasitelerine dâhil edilmesi yükümlülüğü getirilmiş.

- Yapı Kredi Yayınları'nın "Kız Çocuk Hakları Bildirgesi" ve "Erkek Çocuk Hakları Bildirgesi" isimli kitapları yayınlandı.

Kitaplarda:

- Kız ve erkek olmanın hiçbir kalıba sokulmaması gerektiği,
- isteyeninin istediği hayatı yaşayabileceği,
- zevklerin ve yaşamın tartışmaya kapalı olduğu gibi mesajlar yer alıyordu.

Bu kitaplar, sosyal medyada eleştirilince yayından ve satıştan kaldırıldı.

İsveç modeline ne kadar da benziyor: Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda en ileri gitmiş ülke olan İsveç, içinde cinsiyete dair hiç bir uyarının bulunmadığı, her çocuğun aynı

renk ve tarz giyinip aynı oyuncaklarla oynadıkları öncü okulları kurdu. Cinsiyetsiz okullar, Avrupa toplumundan bile “yeni bir tarikat”ın dünyaya dayatılması eleştirisi ile karşılandı.

Sözleşme savunucuları, İstanbul Sözleşmesinin “1. maddesinde yer alan sözkonusu cinsiyetlerin, kadın ve erkek olduğunu, bunun dışında bir türe dair herhangi bir işaretin metinde yer almadığını” söylüyorlar. Sözleşme savunucuları buradaki inceliği görmemiş olabilir, zira şiddet olgusu o kadar zihni algı oluşturmuş ki, Sözleşme maddelerinin kimi hükümlerini görmezden geliyor veya saklıyorlar. Feminist olmadıklarını söyleyen kadın hakları savunucularının bireysel veya kurumsal olarak ETCEP Projesinden olumlu – olumsuz bahsettiğine tanık olmadık. Sadece KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği), ETCEP’te geçen bazı kavramların kabul edilemeyeceğine dair açıklama yapmakla yetindi.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi, tam olarak toplumdaki cinsiyet rollerine karşı çıkıyor ve kadın – erkek rollerini aynılaştırmaya yönlendiriyor. İstanbul Sözleşmesi savunucularının bunu bilmediğini düşünemeyiz. Bu eğitimi kabullenmiyor olabilirler, ancak karşı çıkmadıkları sürece kabullenmiş sayılacaklardır, zira İstanbul Sözleşmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği kavram ve olgusu böylesi bir cinsiyetsizlik modelini dayatmaktadır.

İsveç’te okul öncesi eğitim veren *cinsiyetsiz okullarda* kız ve erkeklerin ayrı oyuncakları ve oyun alanları bulunmuyor. Aynı anda, aynı oyuncaklarla oynayan çocukların herhangi bir cinsiyete “zorlayarak” bir eğilimi olmaması amaçlanmış. Bu iki okulun ismi Nicolaigarden ve Egalia. Egalia, Latince’de eşitlik anlamına gelen bir kelime. Okulda “çocukların belirli cinsiyet sınırları içerisine hapsedilmediği” dile getirilirken, çocuklara kız yahut erkek olduklarına dair herhangi bir ifadeyle hitap edilmiyor. Okulun temel prensiplerinden biri, kızlara kız, oğlanlara oğlan dememek! Bunun yerine “arkadaş” veya “çocuk” diyorlar. Çocuklar daha çok isimleriyle çağrılırken, cinsiyet ihtiva etmeyen Türkçede “o” anlamına gelen “**hen**” zamiri de kullanılmakta. Okulda kullanılan kitaplarda sadece klasik anne-babaya değil, eşcinsel çiftlere de yer veriliyor.⁹ Bu tarz okulların yakında Türkiye’de de açılması taleplerinin reddi halinde AB kriterleri ve AİHM ne diyecek?

ETCEP Projesinin uygulama seyrine baktığımızda;

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi (ETCEP), 2014-2016 yılları arasında Avrupa Birliği ve Türkiye tarafından finanse edildi ve Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda yürütüldü. MEB’e bağlı bazı orta öğretim okullarında uygulanan ETCEP, 2016 Eylül ayında sonlandırıldı.

Ardından MEB, “ETCEP kapsamında elde edilen çıktıların yaygınlaştırılması” amacıyla Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile işbirliği içinde yeni bir projenin yürü-

⁹ Modern dünyanın 'cinsiyetsizlik' dayatması: Hedefte çocuklar var. <https://www.mepanews.com/modern-dunyanin-cinsiyetsizlik-dayatmasi-hedefte-cocuklar-var-9573h.htm>

tüldüğü açıkladı. MEB Bakanı Ziya Selçuk 29 Aralık 2018'de, okullarda toplumsal cinsiyet eşitliğini esas alan projelerin yaygınlaştırılacağını açıkladı. Bu açıklama beraberinde epeyce eleştiri getirdi. 2019'un Ocak ayının hemen başında bazı sivil toplum örgütleri ve medya organları ETCEP'in Batı'da olduğu gibi "aileyi yok edeceğini" ve "öğrencileri cinsiyetsizleştireceğini" ifade eden yayınlar yapınca Bakan Selçuk, 6 Ocak'ta "Bakanlığımızın gündeminde, bu alanda devam etmekte olan bir proje yoktur. Proje, 81 ilde ve 162 pilot okulda UNICEF ile işbirliği içinde 2016 – 2018 arasında uygulanıp sonlandırılmıştır" açıklamasını yapmak zorunda kaldı. Zorunda kaldı diyoruz, zira 31 Mart 2019'da Mahalli Seçimler vardı. Hükümetin ziyadesiyle önem verdiği Mahalli Seçim arifesinde ETCEP'in harcanması sorun olmayacaktı. ETCEP, Bakanlık sitesinden apar topa kaldırıldı.

Peki, 2020'nin Nisan ayına geldiğimiz bu günlerde ETCEP projesi uygulamada değil mi? Bir devlet politikası olan toplumsal cinsiyet eşitliğinin en somut uygulama alanı eğitim/öğretim alanıdır. O günlerde Mücahit GÜLTEKİN,

"ETCEP bir toplum mühendisliği projesidir. Batı'dan elimize tutuşturulmuş bir proje. Kendi okullarımızda, kendi öğretmenlerimiz eliyle, kendi paramızla, kendi çocuklarımızı Batı'nın fantezilerinin denekleri haline getiriyoruz. Açık söylüyorum: ETCEP projesi başarıya ulaştığı gün çocuklarınızı tanıyamayacaksınız."

diye uyarıyordu.

Şimdi de ETCEP içinde bir Kampanyaya odaklanalım:

Kampanyanın adı: **Yeniden Yazmaya Var Mısın?**

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin finanse ettiği, British Council liderliğinde, Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle iki yıl süren "Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (ETCEP)" Projesi, "Yeniden Yazmaya Var Mısın" sloganı ve kampanyası ile yola çıktı.

Peki, yeniden yazılacak olan nedir?

- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği materyalleri ve söylemleri kullanılarak, çocuklar arasında **kız – erkek ayrımı** ortadan kaldırılacak. Erkek çocukları kız çocuklarının, kız çocukları erkek çocuklarının yaptıkları işleri yapabilecek, oyuncaklarıyla oynayabilecek.
- Erkekler de renkli ve çiçekli giyebilir.
- Veliler arasında **cinsel yönelim açısından hiçbir ayırım yapılmayan bir ortam oluşturulacak.**
- Çocukların, cinsel yönelimlerini denetlemek isteyen anne-babalar ya da öğretmenler, "**ayrımcılık**" gerekçesiyle cezalandırılacak.

ETCEP Projesi, "Yeniden yazmaya var mısın?"sloganıyla toplumsal kadın erkek rollerinin yeniden yazılmasını hedeflemekte ve bunu da öğrenciler üzerinden gerçekleştirmektedir.

ETCEP, çocuklar arasında cinsiyet farklılığını ortadan kaldırarak cinsiyetsizliğe yönlendirmek anlamına uygulamadadır. Çocuklar için bu uygulama, ileride üçüncü cinslere karşı önce hoşgörü, sonrasında da özendirme şeklinde olacaktır. Elbette ki MEB yetkilileri böylesi bir sonucu öngörmediklerini söyleyeceklerdir. Ancak eşcinsel ve feminist hareketler böylesi bir sonucu dayatarak etkinliklerini sürdürmektedirler. Bu şuna benziyor: 18 yaşına kadar gençlerin kumar ve şans oyunları oynaması yasaktır. Oynatmak da yasaktır. Fakat bu şans oyunlarının reklamı serbest olduğu sürece çocuklar ve gençler kumar oynayacaktır, zira yönlendirme tüm hızıyla afişe edilmektedir. Nitekim gençler rahatlıkla şansoyunları/kumar oynayabilmektedir. Devlet bile ‘*tavşana kaç tazıya tut*’ oyunu oynatırken, feminist ve eşcinsel hareketin ETCEP’i değerlendirmeyeceğini düşünmek safdillik olur.

Açıkçası siz net olarak “İstanbul Sözleşmesi İptal Edilmelidir” diyorsunuz. İstanbul Sözleşmesi niçin iptal edilmelidir, her okuyanın görebileceği açıklıkta nasıl maddeleştirebiliriz?

Aile Akademisi Derneği bu sorunun cevabını 10 maddede vermiş, oradan aktaralım:

1. İstanbul Sözleşmesi’nin merkezinde Toplumsal Cinsiyet kavramı vardır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği politik bir argümandır. Toplumsal tabanı dikkate alan eleştirilere duyarsız, tek taraflı bir metin görünümündedir.
2. Toplumsal Cinsiyet Savunucularının dine ve geleneğe Bakışı sekülerdir. Kültür, örf ve adet, gelenek, din veya “namus”un bağlayıcı nitelikleri yok sayılmaktadır.
3. İstanbul Sözleşmesinde ele alınan şiddetin içeriği belirsizdir. Toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir.
4. Ayrımcılık yapılmaması adına cinsel yönelim ve cinsel kimlik kavramları legalleştirilmektedir.
5. İstanbul sözleşmesi, şiddetin önemli bileşenlerini görmezden gelmektedir. Belgede, şiddeti önlemeye ilişkin tüm önlemler toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yöneliktir.
6. Sözleşme, uygulandığı yıllar boyunca şiddeti önleyememiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinde model ülke olan İskandinav ülkelerinde şiddet ve tecavüz oranları ürkütücü seviyelerdedir.
7. Sözleşme arabuluculuğu yasaklamaktadır. Madde 48/1. – Nisa -35.
8. İstanbul Sözleşmesi dünyanın pek çok yerinde tepkiyle karşılanmaktadır. Bulgaristan, Hırvatistan, Polonya, Ekvator vd.

9. Aile kanunumuz Avrupa Konseyi tarafından belirlenmektedir. 6284. Sayılı Kanunun dayanağı Avrupa Konseyinin İstanbul Sözleşmesidir. GREVİO Müfettişliği'ni de unutmamalı.
10. Değerlerimizi referans alan yasalar yapılması mümkündür. İstanbul Sözleşmesinin iptalini istemek, şiddetin araçsallaştırılmasına karşı çıkmak, aile kurumu üzerindeki tahakkümün kalkmasını istemek demektir.

Diğer kutsal kitaplarda olduğu gibi, Kur'ân-ı Kerîm'de de Lût Kavmiyle ilgili uyarı ve tehditler, eşcinsel ilişkilerin ağır eleştiriye tutularak yasaklanması ve kadın erkek ilişkilerine değinen bazı ayetler yer almaktadır. Müslüman toplumlarda, toplumsal eşitsizliklerin kaynağı olarak dini metinler gösteriliyor. Bu sözleşmelerin yasalaşmasıyla kutsal dini metinleri ortadan kaldırmayı ya da yeniden yazıp yorumlamayı mı düşünüyorlar?

İstanbul Sözleşmesi Madde 12/1; *Taraflar, kadın ve erkek için kalıp rollere dayanan önyargıları, örf ve âdetleri, gelenekleri ve tüm diğer uygulamaların kökünü kazımak/ortadan kaldırmak amacıyla kadın ve erkeklere ilişkin toplumsal ve kültürel davranış modellerinde değişim sağlamak için gerekli tedbirleri alır.*

*Madde.12/5; Taraflar; **kültür, gelenek, görenek, din ya da "sözde namusun"** işbu sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemi için gerekçe oluşturulmasını sağlar".*

Bu maddelerde sayılan örf ve adetler, din, namus kavramları, bir milletin inanç değerlerini ifade etmektedir. İstanbul Sözleşmesine göre Müslüman toplumlarda, **toplumsal eşitsizliklerin kaynağı denilen şey, örf, adet ve geleneklerine de kaynaklık eden dinî metinlerdir.** Diğer kutsal kitaplarda olduğu gibi, Kur'ân-ı Kerîm'de de geçen Lût Kavmi, eşcinsel ilişkiler ve kadın erkek ilişkileri üzerine olan âyetler ile Arapça'nın yapısından kaynaklı dişil ve eril (müzekker-müennes) kelimeli âyetlerin tamamı bu konunun kapsamına girer.

İstanbul Sözleşmesi, tam olarak yürürlüğe girerse, ya Kur'ân'ın ve diğer Kutsal ve dinî içerikli kitapların (İncil, Tevrat, Talmud, Buhari, Tirmizî, Müslim, Mesnevi vb.) yok edilmesi ya da yeniden yazılması(!) gerekecek.

İslami duyarlılık sahibi çevrelere, son kale olan ailenin maruz kaldığı bu çözümlü süreci karşısında ne gibi sorumluluklar düşmektedir?

İslami duyarlılık sahibi kimselerden kimleri kastettiğinizi bilmiyorum. Bahsettiğiniz insanlar 2014'den bu yana insanlığı uyarınlara ise, zaten görevlerini, yazılı ve sözlü olarak ve kısmen STK'lar olarak yerine getiriyorlar. Diğerleri ise hükümetten yeşil ışık görmeden harekete geçmezler. Nitekim bu kuruluşlar Diyanet İşleri Başkanına destek mesajları yağdırırken, 20 yıldır neden konuşmadığını sorgulamadılar. Çünkü soru sormayı öğrenememişlerdi. Milan Kundera soruyu tarif ediyor: *Soru, bir tiyatro perdesini bıçak gibi yırtarak arkasındaki maddi gerçeği göstermektir.*"

Sözün burasında 1 Haziran'da Cumhurbaşkanı'nın Haliç Kongre Merkezinde Milli İrade Platformu temsilcilerini ağırladığı toplantıda cemaatlerin ve STK'ların temsilcilerinin KADEM temsilcisini konuşturmamalarını bir "**Milat**" olarak gördüğümü ifade etmek isterim. 15 Temmuz ruhuna benzer bir tutumla itirazlarını, Cumhurbaşkanı'na rağmen göstermişlerdir. Siyaset, kırıp dökmeden bir işi sonlandırma sanatıdır. Şimdi Cumhurbaşkanı, toplumda oluşan rahatsızlığı ce farkındalığı Avrupa Birliğine karşı, "**işte görüyorsunuz, halkımı tutamıyorum. AB EK 12. Protokolü tam anlamıyla uygulayamam**" demenin siyasetini oluşturmak için İstanbul Sözleşmesini kısmi tartışmaya açılmasına ışık yakmıştır. 2023 hedeflerine sıkıntısız gidebilmenin sosyolojik yollarından biri, seçmenin İstanbul Sözleşmesinden duyduğu rahatsızlığı görüyormuş gibi yapmaktır. EK 12. Protokol, **ayrımcılık - homofobi - transfobi ve cinsel özgürlüklerin güvenceye alınmasını** sağlıyor. AB de, Türkiye'nin imzalayıp onayladığı fakat tam olarak uygulamaya koyamadığı EK 12. Protokolün uygulanması için bastırıyor. Diyanet İşleri Başkanı'nın pandemi uygulaması olan Karantina sürecinde Cuma hutbesindeki konuşmaya Avrupa Parlamentosu üyesi Nacho Sanches Amor'un tepkisini ve "Türkiye artık EK 12. Protokolü tam olarak uygulamalıdır, sözleriyle gösterdiği sopayı iyi okumak gerekir."¹⁰

Bu yasaların referans aldığı zihniyet, huzur ve mutluluk getirmez. Bu zihniyetin kutsalı yoktur. Tam bir inkâr medeniyetsizliği. Her iyiye, her ahlaklı olana, her sabiteye, her değere düşmandır. Hz. Yusuf'u hapse gönderen bir zihniyet üzerine inşa edilen 2011 İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Aile Yıkma Yasası ve ilgili tüm yasal(!) düzenlemeler iptal edilmelidir. Konumuz bağlamında tüm uluslararası sözleşmeler, gözden geçirilmeli, gerekirse feshedilmelidirler. Başta aile koruma/yıkım yasası olmak üzere tüm yasalar, kendi değer sistemimize ve kültür ve medeniyet kodlarımıza göre yeniden düzenlenmeli, yapılandırılmalıdır. 2011 İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Aile Yıkma Yasası'nın tüm mağdurlarının mağduriyetleri giderilmeli; özellikle 15 yaşın altında evlendiğinden dolayı hapse atılan tüm mağdurlar, serbest bırakılmalıdır.

Müslüman kesime önemli görevler düşüyor. "İstanbul Sözleşmesi iptal edilmelidir" gibi ucuz ve sorumluluk getirmeyen sloganlarla işi geçiştiremez. Yılların sessizliğini onarmak zorundadırlar. Devlet/iktidar yandaşlığı ile bugüne kadar izlediği seyrin aksine, sağlıklı bir HUKUK ZİHNİYETİ üretmeli, "bizdendir" yakıştırmaları ile hoşgörülülük değil, sorgulama yapmalı, elini taşın altına sokup, böylesi küresel yapısökümcü politikalara karşı çıkıp, bunların devlet politikası yapılmasını, uygulanmasını engelleyici çalışmalar yapmalıdır.

¹⁰ Muharrem BALCI, *İstanbul Sözleşmesinden İnsanı ve Aileyi Korumak*, Pınar Yayınları, İstanbul: Haziran 2020.